

Projekta ieviešanas aktualizētā informācija 01.09.2018. – 30.09.2018.

Vienošanās Nr. 1.1.1.1/16/A/025 starp Latvijas Lauksaimniecības universitāti un Eiropas Reģionālās attīstības fonda Centrālo finanšu un līgumu aģentūru par projekta Govju ģenētisko resursu saglabāšana Latvijā pielietojot embriju transferenci un ar to saistītās biotehnoloģijas. *BioReproLV* ieviešanu no 01.04.2017. – 10.03.2020.

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Reģionālās
attīstības fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

Kopējais Projekta budžets - 336 376.25 EUR, ERAF - 311 148,03 EUR, valsts budžeta līdzfinansējums 25 228.22 EUR un LLU līdzfinansējums 25 228.22 EUR. Projektu paredzēts īstenot laika periodā no 01.04.2017. – 10.03.2020.

Projekta mērķis ir Latvijā audzējamo sarkano piena šķirņu govju ģenētiskās daudzveidības saglabāšana, šo dzīvnieku populācijas pavairošana, LB un LZ šķirnes genofonda saglabāšanas stabilizēšana pielietojot embriju transferenci un ar to saistītās biotehnoloģijas metodes.

Laika posmā no 1.10. – 31.10.2018.

Oktobrī esam saņēmuši ilgi gaidītos mikroskopus, kuriem ar adaptera palīdzību var pievienot 10 megapikseļu kameru. Darbinieki, kas specializējas laboratoriskajām procedūrām, izgāja piegādātāja pārstāvja apmācību. Šī pasākuma ietvaros tika atkausēts viens LB šķirnes embrijs, lai novērtētu kriopreservācijas ietekmi uz embriju *in vitro*.

19.-20.10.2018. un 25.-26.10.2018. tika veikta embriju izskalošana vairākām kopš septembra gatavotām govīm: LZ LV044490310056 Cipra, LB LV060233210028 Amūra, LB LV012460217636 Roma, LB LV012460219033 Līva, kopā iegūstot 13 embrijus, no kuriem 4 bija sliktas kvalitātes, 4 tika transferēti svaigi un 5 kriopreservēti.

15.-16.10.2018. bijām komandējums uz Tartu, kur bez semināra doktorantiem un viņu vadītājiem “Comparative aspects of reproduction and its failure in humans and animals” notika arī mūsu projekta ietvaros LZ embrija atkausēšana un kvalitātes vērtēšana starptautisku speciālistu klātbūtnē. Saņēmām konsultācijas par paveikto un ieteikumus par turpmākajām darbībām. Noklausījāmies atzītu speciālistu, profesionāļu lasītās lekcijas: Dr Patrick Lonergan (Īrija), Dr Andres Waldmann (Igaunija), Dr Freddy Lättekivi (Igaunija), Tiit Maran (Igaunija), Monika Nõmm (Igaunija), Dr Richard Lea (Anglija), Dr Andres Salumets (Igaunija), Dr. Stefan Björkman (Somija). Turklāt katram doktorantam bija jāprezentē kopā ar sava darba vadītāju sava PhD tēma un klātesošie uzdeva jautājumus, diskutēja par to. Tā kā mana doktorante neieradās, prezentāciju uzņēmos es kā vadītāja. Lokālo genofonda govju saglabāšana pašlaik ir aktuāla tēma daudzās valstīs, tādēļ saņēmām ieteikumus. Konsultējamies, skatījāmies mūsu projekta ietvaros sasaldēto un uz vietas atkausētā embrija stāvoklī, kvalitāti, izmaiņas. Profesore Ulle Jakama novērtēja, ka mūsu LB govju embrijs ir gājis bojā, nedzīvs. Lai būtu pārliecināti, kultivējām mūsu embriju, bet tas nedeva rezultātus. Detaļās pārrunājām iegūto embriju attīstības stadiju un kvalitāti pirms kriopreservācijas, donorgovs veselību, analīžu rezultātus. Izdiskutējām ASAT, ALAT, GGT BHB, glc un asins morfoloģiskos rādītājus, ETK un BCS. Kopīgi noskatījāmies mūsu nofilmēto kriokonservācijas pasākumu. Saņēmām ieteikumus turpmākajam darbam.

Septembrī iesniegtais raksts tika nopublicēts žurnālā AgroTops ar mērķi informēt un izglītot sabiedrību par embriju iegūšanas un transferences norisi, iespējām un projekta aktivitātēm, kā arī, lai veselīgu potenciālo recipientu turētāji iesaistītos projektā, piedāvājot savus dzīvniekus caur Latvijas Šķirnes dzīvnieku audzētāju savienības akceptu.

17.10.2018. tika klīniski izmeklētas trīs potenciālās DS šķirnes donorgovis Pampāļos. Tām tika sagatavoti protokoli un uzsākta sagatavošana, kas kopumā ilgs pusotru mēnesi.

12.10.2018. Projekta darbinieki piedalījās 7. Starptautiskā Izgudrojumu un inovāciju izstādē MINOX 20118, 12.-13. oktobrī Rīgā, Latvijas Universitātes Lielajā aulā, Raiņa bulvārī 19. Apmeklētāju interese bija pārsteidzoši liela, gan pieaugušu, gan jaunākās paaudzes vidū.

Projekta pārstāve no Partneriem Ināra Kanska ieguva sertifikātu, kas dod tiesības nodarboties ar embriju transferenci Latvijā.

Vidus posma atskaites sagatavošana bija šī perioda galvenais un svarīgākais uzdevums.

finansētā projekta: Govju ģenētisko resursu saglabāšana Latvijā pielietojot embriju transferenci un ar to saistītās biotehnoloģijas BioReproLV, 1.1.1.1/16/A/025 stendu. Izstādes apmeklētājiem bija iespēja prezentācijā iepazīties ar projekta mērķiem un uzdevumiem. Daudziem apmeklētājiem raisīja interesi mūsu komandas demonstrētā improvizētā embriju izskalošanas procedūra, kurā katrs interesents varēja pats ņemt dalību. Izstādes apmeklētāji atzinīgi novērtēja projekta uzstādīto mērķi Latvijas brūnās un Latvijas Zilās govju ģenētisko resursu saglabāšanā. Piedalīšanos pasākumā no projekta puses organizēja Māra Mangale, prezentējot Gunas Ringas-Karahonas izveidoto improvizēto govju maketu, lai uzskatāmi interesentiem demonstrētu embriju izskalošanas procedūras būtību. Pasākuma norisē aktīvi iesaistījās projekta veterinārārste Anda Martinsone un brīvprātīgais zinātniskais asistents Toms Martinsons. LLU rektore Irina Pilvere rektorāta sēdē 11. 09. 2018. izteikusi pateicību par piedalīšanos „Minox Zemgale 2018.” Pasākumu organizēja Zemgales reģiona kompetenču attīstības centrs un Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde „Kultūra” sadarbībā ar Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības asociāciju.

Septembrī realizēta Latvijas Zilās šķirnes tipisko govju individuālo rādītāju atlase LDC datu bāzē, šķirņu datu analīzes veikšanai: Aizkraukles, Auces nov. Izvērtēti 54 ganāmpulki, atlasīta šķirnei tipiska 1 gov LV012947110109 s-bā NOVAITE BLINKINA LV0129471.

Dānijas sarkanās šķirnes tipisko govju individuālo rādītāju atlase LDC datu bāzē, šķirņu datu analīzes veikšanai: Skrundas, Saldus nov. Izvērtēti 47 ganāmpulki, atlasītas šķirnei tipiskas 3 gov LV055555510649, LV055555511277, LV055555511461 s-bā Pampāļi.

Latvijas zilās šķirnes tipisko govju individuālo rādītāju atlase LDC datu bāzē, šķirņu datu analīzes veikšanai: Salas nov. Izvērtēti 49 ganāmpulki, atlasīta šķirnei tipiska 1 gov LV018682210167 s-bā Z/S KRAUJAS LV0186822.

Latvijas zilās šķirnes tipisko govju individuālo rādītāju atlase LDC datu bāzē, šķirņu datu analīzes veikšanai: Mālpils, Ādažu nov. Izvērtēti 52 ganāmpulki, atlasītas šķirnei tipiskas 2 gov LV000453810020, LV000239210011 s-bā SIA ML INVESTĪCIJAS LV0623876.

Latvijas brūnās šķirnes govju LV060233210028, LV012460217636 un Latvijas zilās šķirnes gov LV044490310056 izvērtēšana dabā Auces un Tukuma novados. Novērtējums - visas trīs gov atbilst embriju iegūšanai projekta vajadzībām.

Latvijas zilās šķirnes tipisko govju individuālo rādītāju atlase LDC datu bāzē, šķirņu datu analīzes veikšanai: Jelgavas nov. Izvērtēti 56 ganāmpulki, atlasīta šķirnei tipiska 1 govs LV016450610124 s-bā VILKI LV0162055.

Tika publicēts raksts žurnālā AgroTops